

nik, ki je začetek njegovega učiteljevanja segal v temno dobo odvisnosti in tlačanstva, a ki je njegove zadnje dni obsijalo prvo svetlikanje zore boljših časov. K začetku tega prerodenja je priložil tudi on svoj delež. Zakaj, ako je kje obupavala mlada moč, jo je ojačila vnema njegove izpodbudne besede. Pogled na mladega starca je vplival vedno ugodno, ker je zbujal vero v lastno moč.

Da, bil je popolnoma naš! In tega ni mogel lepše dokazati, nego je dokazal s poslednjo svojo voljo. Ko smo v preteklih počitnicah v Belgradu proslavljali spomin največjega dobrotnika srbskega učiteljstva, Gavrilovića, sem se s ponosom spominjal njega, ki je naš Gavrilović, prvi in doslej edini mecen slovenskega učiteljstva. Kar je prigospodaril in privarčeval, je bilo določeno nam. Ko je sklepal svoje račune, smo mu bili v mislih mi; zadnji vzdih blage duše je bil njegov poslednji pozdrav, poslan prijateljem in tovarišem: Vse je vaše, ker ste moji vsi, ki delate in trpite brez priznanja in plačila.

Ne bilo bi bogatejšega stanu od našega, ako bi učiteljstvu kaj koristile same obljube in besede. Ljubezen, ki jo zagotavlja beseda, mora izpričati dejanje, potem je resnična. In taka ljubezen je živela v njem, ki počiva pod to grudo. A ta plemeniti mož je vzrastel v našem stanu, dali smo si ga takorekoč sami. Ni nam ga dala domovina, ker ne vedo ceniti in plačevati kulturnega dela. Mi pa lahko s ponosom pokažemo na ta nagrobni kamen, poudarjajoč, da je postavljen v čast njemu, ki nas je ljubil v dejanjih! Kamen razpade. Ne razpade pa spomenik, ki so si ga njegova plemenita dejanja zgradila v naših srcih. In zatorej ostane neminljiv spomin nanj, ki je naš dobrotnik in vsemu narodu zgled, kakšna bodi daritev življenja!

Po govoru so zapeli peveci-učitelji „Nad zvezdami“. Kamen in grob sta bila okrašena s cveticami, venci in lučmi.

Spomenik je napravljen iz črnega mramorja in ima ta-le napis:

JOSIP TRAVEN

vpok. nadučitelj v Naklem.

* 27./III. 1839, † 30./III. 1906.

Kar blagega je v duši bilo
in kar je bila tvoja last,
vse nam sroč je naklonilo,
da stanu bo v pomoč in čast.
V vek tvoje bo ime slovelo,
kot vzor kreposti v nas živelo.

kranjskega stališča. Govorila sta tako visošo novoslovenščino, da bi ju na Koroškem gotovo smatrali vsi železniški uslužbenci za prava pristna Moskovita.

In imenitno sta izhajala. Posebno tovariš T. je slavil pravo slavje v svoji trdovratnosti in menda je govoril v samih Kettejevih verzih, ker je imel vedno toliko poslušalk okrog sebe. —

Hrana v Belgradu je pač dvojna. Tu se lahko dobi francosko, oziroma nemško kuhinjo, a po vseh gostilnicah prevladuje srbska kuhinja.

Mnogo je narodnih jedil, ki so jako okusna, a naš želodec se mora privaditi šele preobilici porabljene paprike. Srbska narodna jed — mesna namreč — ne more nikakor pogrešati paprike, ker to je menda tak običaj.

Pijača pa ne igra v Belgradu in sploh na Srbskem nobene vloge. Gostilnice nimajo nikake policijske ure, zakaj priznано je, da se Srb nikoli ne opije, in verodostojne priče so nam pravile, da se ne vidi v Belgradu nikdar nobenega pijanega Srba. Ako se komu časih malo noge mešajo, je to gotovo tujec.

(Dalje.)

Novo učilo.

Za uspešno učenje je treba predmetov, učil. Stvari, ki učence obdajajo vsepovsod, so jim docela tuje. Morda jih poznajo po imenu, in to je tudi vse. Najnavadnejše, vsakdanje predmete je treba nositi v šolo, da se seznanijo z njih lastnostmi, da vedo, čemu so.

Kake težave, koliko neprilik nam provzročijo stvari, o katerih nam je govoriti v šoli, v višjih oddelkih in razredih, posebno pa v ponavljalni šoli; pa jih nimamo pri rokah.

„Umetna gnojila“ — ta napis vidiš po trgovinah, ga bereš malone po vseh časopisih. Kmetovalec potrebuje ta gnojila, rabi jih vrtnar, vinogradnik, da celo vsaka gospodična, ki se peča s cveticami.

Tudi v šoli je treba izpregovoriti nekaj o teh kemikalijah, povedati, kako in kdaj naj se s pridom uporabljajo. Kolikokrat iščejo ravno starši pri nas učiteljih sveta o tej zadevi, prosijo, da jim naročimo potrebnih gnojil.

Ali bi ne bilo umestno, da imamo v šoli zbirko najraznovrstnejših umetnih gnojil, da pokažemo in poučimo učence, izpodbudimo starše!

Ker je jesenski čas za nakup teh gnojil najpripravnější, sem pisal v Ljubljano tajništvu c. kr. kmetijske družbe, bi li ne mogla ona preskrbeti za tukajšnjo šolo vsa ona umetna gnojila, ki so vredna naročila.

Postrežljivi in ljubeznivi vodja te družbe, g. Pirc, pa mi piše: „Sprožite v šolskih krogih misel, da priredimo kakih 100 do 200 zbirke umetnih gnojil v steklenicah s primernimi napisi proti povrnitvi neznatnih stroškov za steklenice. Gnojila nam dajo v to svrhu tvornice zastonj!“

Neutrudni naš tovariš, prisednik c. kr. kmetijski družbi, nadučitelj g. Žirovnik Janko, vem, da ukrene vse možno, da dobimo v kratkem prepotrebno zbirko. Tovariši voditelji naj pa malo posegečejo gg. predsednike kr. šol. svetov, in ti gotovo ne odreko novčne podpore.*)

Priporočal bi, naj vsa šolska vodstva, osobito ona večrazrednic, pišejo tajništvu c. kr. kmetijske družbe v Ljubljano, da so pripravljene vzeti tako zbirko.

Na noge, tovariši! Ljudstvu bo pomagano. Jedli boimo boljše meso, pili mastnejše mleko, čebele bodo srkale najfinejši med! Dežela obljubljen, kje si?! Nadučitelj M. Vrbič.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Slovenska Šolska Matica. Odbor „Slovenske Šolske Matice“ je imel dne 28. oktobra 1906 ob 10. uri dopoldne svojo sejo v konferenčni sobi c. kr. I. državne gimnazije v Ljubljani.

Navzočni: predsednik Henrik Schreiner in odborniki: dr. Janko Bezjak, Viktor Bežek, Jakob Dimnik, Franc Gabršek, Franc Hubad, Andrej Senekovič in Alojzij Strmšek, dalje društvena urednika: dr. Fran Ilešič in dr. Josip Tomišek.

I. Predsednik otvarja sejo in pozdravlja navzočne.

II. Tajnik Fr. Gabršek prebere zapisnik zadnje odborove seje z dne 22. aprila 1906, ki se odobri.

Predsednik pripomni, da pri letošnjem obnem zboru „Zaveze“ v Šoštanju zato ni predaval, ker so imeli dnevni red že poprej določen.

III. Tajnik poroča o vlogah, ki so se rešile kurentnim potom, in o zahvalah za podarjene društvene knjige, kar se vzame na znanje.

*) Ta nasvet je vreden vsega uvaževanja in ga najtopleje priporočamo.

Uredništvo.